

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

3 Licitumne alicui sit carceri quemplam mancipare.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

est perfecta respublica sicut ciuitas: id tñ dicitur sit inde consequens quod nō possit, aut occidere, aut mutilare, aut alia irreuerabilia nocumenta infligere, haud tamen vetatur, quia leuioribus verberibus possit vti. Ad secundum respondetur, quod est vnicuique licitum sit disciplina alios instituire, & fraternam correptionem admonere, si sua ipsi sponte audire velint, ad id tamen cogere nemo potest, nisi qui curam alterius gerit, quales sunt parentes, domini, ac pedagogi, quibus ideo solis pertinet verberibus castigare. Adde quod etiam iussu istorum potest eorum minister idem facere, sed præterea id nemini licet. Quare etiam si inflagranti delicto latronem tua depraedantem occupes, tantum tibi licet resistere eum percutere, non tamen fugientem per modum vindictæ, nisi adeo esset leuis verberatio, vt pro nulla duceretur.

ARTICVLVS III.

Vtrum licitum alicui sit carceri quempiam mancipare.

Post cædes, vulnera, & verbera, sequitur, vt de carcere etiã dicamus, vtrum licitum sit hominem in ipsum includere. Arguitur enim à parte negatiua. Homo suapte natura est liber, secundum illud Eccles. 1. s. Deus reliquit hominem in manu consilij sui, libertati autem incarcerationis obuerfatur. humana ergo nature repugnat, atque ideo nemini licet. Secundò: Si hominem carcere coercere liceret, id maxime ad cohibendum illum, ne maleficeret, si autem illo sine licitum esset, idem cuiunque competeret ius, nam cuique licet proximum suum à malo cohibere. Còsequens tamen est falsum, nam inter alias iniurias connumeratur, quæ quidem eo grauiores sunt, quo in personam inferuntur, quæ plures habet coniunctos, nam istè iniuria, quæ vnum tangit, multos attingit, ergo id nequaquam licet. In contrarium est historia Leuit. 24. vbi quidam legitur in carcerem de peccato blasphemie intrusus.

Ad quonem duabus conclusionibus respondetur. Prior est: Publicæ potestati, et conclus. deumque soli fas est subditos in carcerem

occludere, siue ecclesiastica sit, siue ciuili. Probatur pars vtrique conclusionis: In obuis corporis tria ordinem considerantur. Primum eius integritas, cui per occisionem, ac mutilationem nocetur. Secundum, sensualis delectio, ac voluptas, quæ per verberationem impeditur. Tertium, membrorum vsus, qui per carceres, perque alia quecunque ligamina cohibetur. Primum autem nocumentum propter eius grauitatem soli reipublicæ, vt dictum est, referuatur, secundum verò, quoniam lenius est, parentibus, ac dominis permittitur. Tertium ergo, cum non modò uia sit ad primum, verum & quedam eius inchoatio, nam ob id reus carceri mactatur, vt vel auditis supplicio deputetur, vel ob leuius crimen illiatur poenam, concedens est, vt idè soli reipublice sit deputatum, penes quæ potestas est vitæ & mortis. Quo circa neque parentibus, neque dominis id licet. Hinc fit carcerum duplicem esse usum in reipub. Seruiunt namque & ad seruandam malefactorum diuinitatem, & ad decidendum, & præterea in poenam, quæ plurimum ecclesiastica potestas vtiur, dñ ad verbera procedere non potest. Et quod de carceribus dictum est, idè & de exilio censendum. Pariter. n. libertati contrapugnat. Quin verò vt perpetui carceres, ita & exilium morti iure æquiparatur, atque adeo parentes non possunt in exilium mittere filios, licet possint ab eorum eos elongare, qui eorum moribus pestilens est. Posterior conclusio. Qui eiusmodi iniurias lesiones præter iuris ordinem illis intulerint personis, quæ alias sibi habent coniunctas, ex natura rei, si cætera sint paria, grauius delinquant, quam si alij, quæ consanguineis careant, & necessarijs, easdem obtulerint. Tamen aliunde, nempe ex qualitate personæ possit etiam aggrauari peccatum. Personam coniunctas impræsentiarum appellamus in primis consanguineos, & affines, vt patrem, filium, generum, leuius, &c. vel alia necessitudine œconomica copulatos, vt maritum, uxorem, patronum, & similes. Quinetiam & extra domum amicos, atque alios necessarios. Conclusio est clara. Nam quanto iniuria & detrimentum in plures profunditur, tanto grauior est, omnes autem coniuncti quodammodo eandem repræsentant personam.

QVÆSTIO III.

DE FVRTO.

ARTICVLVS I.

Vtrum furti definitio sit bona.

SECVNDVM rerum ordinem, si pretium earum ac dignitatem aestimes, post homicidium quo summū bonorum temporalium adimitur, dicendum statim erat de detractione ac murmuratione, quibus honor fama que adiur. Hæc enim plurius habentur, quam bona externa. Melius est enim inquit Sapiens, nomen bonum quam diuitiæ multa. At tamen lucidior fiet dispositio si non hunc, sed alium cum S. Thom. insequamur ordinem, nempe si prius iniurias expediamus, quæ factæ committuntur, ac deinde ad alias discurremus quæ committuntur verbo. Nam ratione operis criminosis iniuria inest in factis, quam verbo. Atqui S. Thom. quæst. 66 duos hic articulos de dominio præmittit, quod nos ceu primum fundamentum materiæ iniuriæ atque iniustitiæ commutatiuæ, superiori lib. præicimus, ubi per omnes suos numeros dominiorum materiam deduximus. Primus enim articulus D. Thom. est de rerum possessionem in genere quæ homini statim condito diuinitus cõcessa est. De qua quidem re quæst. 1. disputantes cõstitimus soli Deo in primis rerum dominium iure creationis competere, non modo quantum ad earum vsum, verum etiam quantum ad earum naturas, quas vtique creare, annihilare, & alterare præter leges naturæ potest, in creaturis autem corporalibus solum hominem ostendimus esse rerum dominum, ea scilicet ratione qua libertatem suarum habet actionum ac dominium. Brutum verò minime, ac minus rem ullam insensibilem. Secundum autem S. Thom. adiecit articulum de dominiorum diuisione, qua q. 3. factâ esse monstrauimus iure gentium, rationesque late subiecit ob quas collapsæ naturæ ac prauis affectionibus subdita diuisio talis congruat. Cum ergo tam copiosè illic discussa hæc reliquerimus, nõ est quod sit hic

nam. Nam filius est aliquid patris, & vxor aliquid mariti, quin etiam amicus alter ego. Quapropter qui vnum lædit, in omnes iniurius est. Adde quod etiam dum illi personæ cum qua delinquis iniuriam non inferis, potes & coniunctam lædere. Nam dum tibi vxor in adulterium sua spõte consentit, aut puella in stuprum, licet volentibus iniuriam non facias, illam tamen inferis marito ac patri. Quod autem aliunde possit excessus fieri pater. Primum ex dignitate personæ, vt si principem vel optimum virum, vel viduum, vel orphanum, iniuria læcessas, inde grauius peccat. Vnde Ecclesiastic. 35. Non despicias preces pupilli, neque videam si effundat loquelam gemitus. Hic autem D. Thom. nil de illo impresentiarum meminit, qui in alterum sibi coniunctum iniurius est, vt spatrem occidas aut fratrem (hæc enim scelera iam speciem mutant) sed loquitur de personis coniunctis ipsi læso, vbi species delicti non mutantur se per accidens cre-scit culpa.

Ad primum igitur argum. respondetur, quod licet homo suapte natura liber sit tamen dum delinquit per abusum eiusdem voluntatis ius perdit quod habet ad membrorum usum, & ideo merito carceri mancipatur. Exemplo nimirum Dei, qui licet fecerit liberum hominem, quandoque eum accepit, iuxta illud Job 5. qui dissipat cogitationes malignorū ne possint implere manus eorum quod cooperant, licet quandoque perimitur eos suis obsequi animi morbis. Patet namque respublica non de omni culpa carceri tenet reum, sed grauioribus. Ad secundum respondetur quod solummodo parentes retinere filios possunt, ac domini seruos occlusos in parum tempus tam in penam, quam ad eos cohibendos, nam in cluso illa non habet rationem carceris. Alijs autem priuatis id non licet. Quoniam etsi cohibere quisque possit fratrem à malo fraternè corripicndo, nequam tamen inferendo vim. Quin vero priuati cui ceres pro enormi delicto iudicatur puniuntur que in republica, sed rãtum licet vnicuique delictorum qui sibi iniuriã inrogauerit, ad horam detinere, dum eum tradat iustitiæ ministris.

TO
PE
LUS
III
13